

λοελληνικοῦ συντάκτης¹, Μελέτιος Κωνσταντινίδης Ἐπίσκοπος Σερβίων καὶ Κοζάνης (1730)², Βενιαμὴν ἐπίσης Σερβίων καὶ Κοζάνης (1840), Ἀγγελῆς Ἰωάννου³, Ἐμμανουὴλ Παπᾶ ὁ Φωτιάδης⁴, Ἀσέριος Φιλίππου (1830)⁵ καὶ ἕτεροι τὴν ἐν τῇ παυλοδιδάκτῳ Θεσσαλονικῇ διανοητικῇ κίνησιν τρανωῶς δεικνύουσιν.

Εἰς δὲ Ἄθω, ὄρος τὸ ἁγιώνυμον, ὅπου ἕνεκα τῶν περιστάσεων κατέφευγον ἔκ τε Βυζαντίου καὶ ἀλλαχόθεν πολλοὶ εὐγενεῖς καὶ λόγιοι, εἰς τὸ ἄσυλον τοῦτο ἡ ἀρχαία παιδεία δὲν εἶχεν ἐκλείψει ἐντελῶς, ἀλλὰ παρὰ τῶν ἐναρέτων τούτου Μοναχῶν οὐ μόνον Βιβλιοθήκαι πολύτιμοι διετηρήθησαν ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς Μοναῖς, ἀλλὰ καὶ τὰ γράμματ' αὐτὰ μετεδίδοντο τοῖς ὁμογενέσιν αὐτόθι τε καὶ ἀλλαχοῦ. Ἀγάπιος μοναχὸς ἐν Κρήτῃ περὶ τὰ τέλη τῆς ΙΣΤ' Ἐκατ. γεννηθεὶς, ἤσκησεν ἐν τῷ ἁγιώνυμῳ τούτῳ ὄρει, ἔνθα ἐξεπαιδεύθη τὴν Ἑλληνικὴν, οὐ μόνον δὲ πλεῖστα μετὰ ταῦτα ἐκκλησιαστικὰ πονήματα ἀπλῆ τῇ φράσει ἐξέδωκεν⁶, ἀλλὰ καὶ (περὶ τὸ 1610) μονάζων ἐδίδασκε δωρεὰν τὰ Ἑλληνικὰ τοῖς εἰς τὸ δωμάτιόν του προσερχομένοις⁷. Ἀλέξανδρος δ' ὁ Ἑλλάδιος βεβαιοῖ, ὅτι Ἄγιορεῖται Μοναχοὶ, περίπυστοι διὰ τὴν ἀγιότητα τοῦ βίου καὶ ἀγνεῖαν των, ἤσαν τῶν παιδῶν κατὰ τὰς πόλεις διδάσκαλοι⁸. Ἐν τῇ ἀκροπόλει ταύτῃ τῆς Ὀρθοδοξίας ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἔγνω, ἵνα μεθύστερον συστήτῃ τὴν περίφημον Ἀθωριάδα Ἀκαδημίαν (ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Βατοπαιδίου) περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΗ' ἑκατ. (1753—1758)⁹, ἧς προέστησεν Εὐγένιον τὸν Βούλγαριν ἐπὶ τῷ ἀνηκούστῳ μισθῷ χιλίων

(1) Βρετοῦ Β', 266.

(2) Π. Ἄρ.

(3) Αὐτόθι.

(4) Αὐτόθι.

(5) Αὐτόθι.

(6) Βρετοῦ Α', 171.

(7) (Ἀθανάσιος Λάνδος κατὰ κόσμον), Ἀγάπιος δ' ὕστερον τὸ μοναχικὸν ὑποδύς τριβάνιον. Βρετοῦ Α', 171.

(8) Status praesens etc. σελ. 11 πρὸς Κ. Οἰκονόμ. περὶ τῶν Ο'. Δ', 793 (τὰ περὶ Παχωμίου τοῦ Ρουσάνου).

(9) Π. Ἀραβαντινοῦ (Π. Α. Π.) Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου κτλ. Τόμ. Β' 280.